

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Aanpak seksuele (straat) intimidatie

DATUM
2 februari 2021
Verz.: 02-02-2021

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
HAP (Huub) Kerstens

TELEFOONNUMMER
043 350 3108

ONZE REFERENTIE
2021.03545

E-MAILADRES
Huub.Kerstens@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Middels deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over de voortgang van het project aanpak seksuele intimidatie in Maastricht. Op 24 april 2020 werd u al eerder via een [raadsinformatiebrief](#) geïnformeerd over de stand van zaken seksuele intimidatie zoals deze inmiddels vorm is gegeven.

In 2018 is gestart met het formeren van een werkgroep van betrokken ketenpartners om gezamenlijk te onderzoeken welke acties ondernomen worden en nog ondernomen kunnen worden om seksuele intimidatie tegen te gaan. Deze samenwerking heeft in 2019 geleid tot een grotere samenwerking en afstemming tussen de deelnemende partners hetgeen geleid heeft tot een meer samenhangende signalering en aanpak van problematiek binnen de eigen organisaties en doelstellingen.

In 2020 is met behulp van subsidie van VWS in het kader van het programma Veilige Steden, een projectcoördinator aangetrokken. De reeds gestarte aanpak is in 2020 gecontinueerd en er is actief gezocht naar uitbreiding van de werkgroep met andere significante samenwerkingspartners..

Met de ketenpartners wordt, behalve de inzet in het kader van het plan van aanpak, ook gekeken naar wat de deelnemende organisaties onderling voor elkaar kunnen betekenen; waar kennisdeling kan plaatsvinden en waar zij staan binnen hun eigen organisaties met betrekking tot het uitzetten van acties op het thema seksuele intimidatie. In zijn algemeenheid wordt een grote betrokkenheid bij het thema ervaren wat ook leidt tot spontane meldingen en verzoeken tot deelname van professionals en vrijwilligers.

Wij zijn bijzonder tevreden over het grote draagvlak en betrokkenheid bij de maatschappelijke organisaties en professionals omdat daarmee de basis gelegd wordt voor niet alleen de bestrijding van seksuele intimidatie op dit moment maar ook borging daarvan plaats kan vinden binnen de deelnemende organisaties.

Conform het plan van aanpak wordt ingezet op een aantal sporen. Daarbij is het meest belangrijke spoor te komen tot een mentaliteits- en gedragsverandering door het thema continu te benoemen en onder de aandacht te brengen middels diverse campagnes en activiteiten vanuit alle partners. Dit gebeurt door bijvoorbeeld publiekscampagnes van o.a. Rutgers, inzet door onderwijsinstellingen en studentenorganisaties, aanbod van opleidingen voor de horeca, handhaving en communicatie. In de bijlage treft u een uitgebreid overzicht aan van de stand van zaken en de verschillende activiteiten waarop in de periode augustus tot en met januari is ingezet.

DATUM
2 februari 2021

De COVID-19 pandemie heeft uiteraard ook zijn effect gehad op zowel de problematiek als de mate waarin activiteiten konden worden uitgevoerd. Desondanks zijn grote vorderingen gemaakt welke de basis gaan vormen voor de verdere aanpak in de komende perioden. Ten aanzien van de problematiek wordt door meerdere partners (politie, Trajekt, GGD) geconstateerd dat door de genomen maatregelen de problematiek zich verplaatst naar 'achter de voordeur' en er landelijk een stijging te zien is van digitale seksuele intimidatie, sexting en online ongeoorloofd gedrag. Ook daar wordt aandacht aan besteed in de aanpak van o.a. politie en GGD.

In het 4e kwartaal 2021 zullen wij u opnieuw informeren over de stand van zaken.

Hoogachtend,

Anita Bastiaans,
Wethouder Zorg, Welzijn, Gezondheid en Diversiteit

DATUM
2 februari 2021

Bijlage behorende bij Raadsinformatiebrief aanpak seksuele intimidatie.

Samenstelling werkgroep:

De deelnemers aan de werkgroep zijn:

- GGD Zuid-Limburg,
- Mondriaan Maastricht-Heuvelland,
- Stichting Trajekt,
- Centrum Seksueel Geweld Limburg,
- Consent Matters en
- Rutgers (Rutgersstichting).
- Vanuit de gemeente nemen medewerkers vanuit communicatie, zorg en veiligheid, publieke gezondheid en geweld hoort nergens thuis, deelgenomen.

Andere betrokken organisaties:

- Universiteit Maastricht (maakt inmiddels structureel deel uit van de werkgroep)
- Zuyd Hogeschool
- Vista College
- Studentenverenigingen
- Inkom commissie
- Voortgezet Onderwijs
- Bonnefantencollege
- Stichting Code043

Aanpak seksuele (straat-)intimidatie:

Campagnes:

In de aanpak wordt gebruik gemaakt van 3 soorten campagnes, gericht op:

- Bewustwording rondom seksueel geweld
- Versterken seksuele vorming
- Gebruik alcohol, de alcohol norm

Zodoende proberen we in te spelen op het beïnvloeden van de sociale norm, het vergroten van bewustwording over zaken als wederzijdse toestemming (consent), wensen en grenzen en het voorkomen van risicogedrag als overmatig alcoholgebruik om zowel slachtoffer of dader van seksuele intimidatie te worden.

De volgende campagnes zijn uitgevoerd en/of lopen nog steeds:

- **Ben je oké?** gericht op bijstanders (in voornamelijk in de uitgaanssetting) van seksuele intimidatie uitgevoerd door Rutgers. De campagne is in Maastricht uitgevoerd tijdens de INKOM 2019, jaarwisseling 2019-2020. In Maastricht onderhoudt de campaigner van Rutgers via de gemeente contact met horeca en werd de campagne daarnaast actief uitgedragen tijdens de (digitale) Inkom. Sinds corona is er door Rutgers ingezet op het ombuigen van hun content gericht op live gedrag naar die van online gedrag. In afwachting van versoepelingen van de coronamaatregelen wordt er gewacht met het actief benaderen van de horeca. Wel wordt er voor 2021 al een laagdrempelige e-learning binnen de boodschap van Ben je oké? voorbereid voor horecapersoneel, waar in samenwerking met de werkgroep op voortgeborduurd kan worden in het faciliteren van live trainingsaanbod.
- **Generatie: Ja ... en?** is een sociale-mediacampagne gericht op het voorkomen van victim blaming onder jongeren (specifiek het MBO, in Maastricht de studenten van het Vista college). Afgelopen november is deze campagne (ook van Rutgers) live gegaan.
- **Tot hier** richt zich (met de verkiezingen in het vooruitzicht) op de politiek om te vragen voor meer structurele aandacht voor seksueel geweld. Dit stukje landelijke agenda setting werd

DATUM
2 februari 2021

- onder andere bekrachtigd door het landelijk event De Rutgersdialoog en de bijbehorende online petitie.
- Rondom **de internationale dag (en campagne) tegen geweld tegen vrouwen** (25 november) hebben zowel Gemeente Maastricht als de Universiteit mee gedaan aan de **Orange Week**. Gebouwen werden oranje gekleurd en het Centrum Seksueel Geweld voerde tijdens deze week een campagne waarin door middel van fysieke campagne materialen (sleutels) en de hashtag #sleutelrol aandacht werd gevraagd voor de rol die jij als omstander of betrokkene bij het slachtoffer kunt hebben
 - **Team EU Prevent** (euregionaal team preventiewerkers i.s.m. GGD-ZL) is met behulp van een Interreg subsidie aan de slag om de effectief bewezen Social Norm Approach (SNA) als een Euregionale campagne uit te zetten op de thema's alcohol, wiet en gamen gericht op de doelgroepen jongeren en 55-plussers. In het kader van het beïnvloeden van de alcoholnorm onder uitgaande jongeren is er een mooie verbinding te leggen naar de aanpak seksuele (straat-) intimidatie Maastricht. Dankzij voorafgaand onderzoek naar het drinkgedrag per deelgebied in de Euregio wordt de SNA boodschap op maat aangeboden per stad, ook voor Maastricht. Voor implementatie van de SNA is Team EU Prevent op zoek naar partners die kunnen helpen de SNA boodschap zo goed mogelijk te laten landen, waarbij vooral studenten een belangrijke doelgroep zijn. Het campagne materiaal zal in de loop van 2021 gelanceerd worden.

Verder is in 2020 ingezet op de volgende thema's:

Onderwijs:

Binnen de onderwijs setting zijn er, om tot samenwerking en preventieve inzet te komen, gesprekken gestart met: Maastricht University, Zuyd Hogeschool, het Vista college, de Inkom commissie en diverse studentenverenigingen van Maastricht, het Voortgezet Onderwijs via de GGD-ZL en de diverse partners binnen het **Block Box project**.

Gedurende de eerste zes maanden is er vooral aandacht geweest voor het verbinden van de aangewezen contactpersonen binnen het onderwijs op het thema seksuele intimidatie om van elkaar te kunnen leren en inspireren, plus het peilen van behoeften.

Vanuit de afdeling Diversity & Inclusivity van Maastricht University is er gewerkt aan een inventarisatie van alle workshops die reeds gegeven worden op thema's als seksualiteit, gender, diversiteit en consent. Doel is om te komen tot duurzame inzet van deze workshops in plaats van ad hoc.

Zo kregen deze thema's ruime aandacht tijdens de jaarlijkse **Well Being Week** georganiseerd door de universiteit in oktober 2020. Daarnaast werken zij aan een training voor vertrouwenspersonen binnen studentenverenigingen. Ook andere partijen binnen de werkgroep die werken met vertrouwenspersonen hebben aangegeven interesse te hebben in deze training. Er loopt nog een aanvraag binnen de UM om een buddy systeem te mogen opzetten waarin studenten elkaar kunnen ondersteunen in het geval van seksueel geweld. Ondersteunend aan dit buddy systeem is door onderzoekers van de universiteit een **chatbot** ontwikkeld (24 uur per dag beschikbaar), welke tevens locaties van seksuele intimidatie in kaart kan brengen. De chatbot zal zeer waarschijnlijk op de website van de universiteit geplaatst worden.

De GGD-ZL werkt aan een update van hun interventie **Sekswijzer voor docenten** in het voortgezet onderwijs. Deze gaat aangeboden worden in interactieve (gratis) verplichte en aanvullende modules, waaronder een aanvullende module over grensoverschrijdend seksueel gedrag welke de werkgroep voornemens is te stimuleren in afname binnen het voortgezet onderwijs.

Vanuit stichting Code043 die zich inzet voor de jongeren van in Maastricht wordt er gewerkt aan het integreren van het thema consent in hun **Code Market activiteiten** die jaarlijks terugkeren in alle kantines van de middelbare scholen in Maastricht en het Heuvelland.

DATUM
2 februari 2021

Het **Block Box project**, welke een maatschappelijk curriculum aanbiedt aan het Voortgezet Onderwijs in Maastricht en het Heuvelland is in het najaar van 2020 van start gegaan met een pilot op het Bonnefantencollege. Tijdens een speciaal hiervoor opgezette nulmeting-les werd er onder leerlingen van alle leerjaren gepeild op welke maatschappelijke thema's zij graag een voorlichting zouden ontvangen. Seksualiteit kwam hierbij in de top 3 terecht. In 2021 worden de eerste lessen verzorgd. Block Box is aangesloten bij de werkgroep om zodoende de besproken thema's mee te nemen in hun aanbod naar de scholen. Ook zal er een smoelenboek online komen voor ouders, docenten en leerlingen waar zij eenvoudig in contact kunnen komen met de aanbieders binnen de diverse (preventie) thema's.

Tenslotte zal Consent Matters ook in 2021 hun workshop rondom consent voortzetten. Deze is in de loop van de onderzoeksperiode (2017/2018) van dit project ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit en Centrum Vaktherapie Maastricht. Na reeds een aantal jaren uitvoering binnen de Universiteitssetting is het de wens van de werkgroep om de workshop uit te breiden naar onder andere Zuyd Hogeschool waar nog geen dergelijke activiteiten worden aangeboden. Daarnaast blijft Consent Matters de ogen en oren van het project en hebben zij afgelopen periode bijvoorbeeld door het organiseren van een denktank tijdens de Well Being Week veel waardevolle informatie opgehaald over de behoefte van studenten binnen de thema's horende bij seksuele intimidatie.

Communicatie:

Uit de Rapid Assessment en Response (Mondriaan 2019) naar seksuele (straat-) intimidatie in Maastricht bleek dat respondenten behoefte hadden aan een betere toegang tot hulpverlening. Aanbod was er voldoende, maar deze werd slecht gevonden. Uit behoeftepeilingen (in de afgelopen zes maanden) onder de deelnemers van de werkgroep kwam unaniem naar voren dat het verwijzen van een slachtoffer van seksuele (straat-) intimidatie of seksueel geweld een uitdaging is. Het gaat dan vooral om de ketenpartners binnen het domein onderwijs. Het ontbreekt aan een goed doorstroommodel ("als dit, dan dat") en eenvoudige gesprekstips. Er is daarom gestart met het opzetten van een sociale kaart met een preventief karakter en er zal een subpagina binnen de gemeentelijke website worden ingericht, waar het slachtoffer vraag gestuurd (zoals: ik wil hulp, ik wil een luisterend oor, ik wil informatie over) overzichtelijk kan vinden welk aanbod in Maastricht voorhanden is. Het blijft uiteraard wenselijk dat slachtoffers in hun zoektocht naar hulp direct bij hulpverlening terecht komen via zoekmachines/verwijzingen en niet eerst deze tussenstap maken. De pagina is daarom vooral bedoeld voor niet-hulpverlenende instanties, zoals het onderwijs die op hun eigen website naar studenten communiceert wat zij intern aanbieden, maar daarnaast kan verwijzen naar deze landingsplek van de stad over wat nog meer mogelijk is, zodat al het lokale aanbod met elkaar kan linken.

Deze webpagina zal in het voorjaar van 2021 gelanceerd worden.

Peersupport:

Om de bestaande norm om te buigen naar de gewenste sociale norm is ervoor gekozen om te werken vanuit een community based approach. Binnen de vele gemeenschappen die Maastricht rijk is worden verschillende sleutelfiguren aangesproken om de gezonde norm binnen hun gemeenschap uit te dragen. We richten ons voornamelijk op jongeren en studenten die vanwege hun leeftijd en levensstijl meer in het uitgaansleven te vinden zijn, waar uit onderzoek de meeste incidenten van seksuele (straat-) intimidatie plaatsvinden.

Zo wordt contact onderhouden met studentenverenigingen, vrijwilligers van organisaties als het COC, @Ease, In to your place van Levanto en International Womansday. Ook hebben de landelijke Social Change Agents van Rutgers via hun agent in Maastricht aangeboden mee te werken in bijvoorbeeld focusgroepen als discussieleiders.

Door jongerenwerkers en vrijwilligers die werken met jongeren is aangegeven dat zij graag een tool zouden ontvangen die hen helpt het thema consent ter sprake te brengen. Consent dient als vaardigheid beschouwd te worden welke jongere versterkt op diverse levensgebieden. In de tweede

DATUM
2 februari 2021

fase van het project zal gestart worden met de ontwikkeling van deze tool met de ondersteuning van de aangesloten kenniscentra.

Victim blaming:

Naast het thema consent is in de eerste fase van de aanpak op seksuele (straat-) intimidatie Maastricht ook het thema victim blaming meer in het licht komen te staan. Het landelijk congres hierover georganiseerd door Rutgers en Act for Respect heeft geleerd inhoudelijke slag er nog gemaakt dient te worden onder hulp-/ dienstverleners en naasten die te maken hebben met slachtoffers van (online) seksuele intimidatie. In de tweede fase van het project zal samen met Rutgers en Act for Respect onderzocht worden welk effectief trainingsaanbod hiervoor in Maastricht weggezet kan worden.

Horeca:

Horeca speelt een belangrijke rol in het reduceren van de risico's met betrekking tot seksuele intimidatie. Het voornaamste middel is het inventariseren en stimuleren van trainingen voor barmedewerkers en portieren (zowel commercieel als para-commercieel) passend binnen de doelstelling.

Hier is als partner de organisatie **Sexmatters** in gevonden welke de **Safer Clubbing training** aanbiedt. Deze is tevens met succes in de andere grote steden (onder meer Amsterdam, Den Haag) uitgezet als middel binnen de aanpak seksuele (straat-) intimidatie.

In overleg met horeca en in afwachting van de versoepelingen van de coronamaatregelen hoopt Sexmatters in een latere fase tot uitvoering te mogen overgaan. Voor een soepele overgang naar fysiek kunnen trainen en het wekken van interesse zal Rutgers via de 'Ben je oké?' - campagne contact met de horeca opnemen waarbij een laagdrempelige e-learning wordt aangeboden. Training voor de para-commerciële horeca heeft ondanks corona wel doorgang kunnen vinden.

Hierbij gaat het om de zogenaamde Instructie Verantwoord Alcohol schenken (IVA) welke wordt verzorgd door preventiewerkers van Mondriaan. Dankzij de samenwerking met Maastricht University is er een nieuwe impuls in werving geweest onder studentenverenigingen en hebben s.v. Amphitryon en s.v. KoKo de instructie coronaproof gevolgd. In de standaard instructie is voor de stad Maastricht een oefening gericht op het vergroten van bewustwording rondom grensoverschrijdend gedrag na overmatige alcoholconsumptie toegevoegd. Doel is om op eenvoudige manieren thema's als consent, grenzen, veilig uitgaan en seksuele intimidatie toe te voegen aan bestaande instructies of trainingen die zich daarvoor lenen, zoals in het voorbeeld van de IVA.

Handhaving:

Er wordt gevolgd hoe andere gemeenten het strafbaar stellen van seksuele (straat-) intimidatie opnemen in hun APV. De aanpak verschilt en niet allen zijn succesvol. Het is voor de gemeente Maastricht nog niet helder óf en hoe seksuele (straat-) intimidatie in de APV opgenomen zou moeten worden. Vooral handhaving vormt daarin een uitdaging, want hoe definieer je het strafbare gedrag en hoe ga je vervolgens handhaven. Conclusie van de werkgroep is dat handhaving moet worden gezien als het sluitstuk binnen de aanpak en daarmee in deze fase niet de hoogste prioriteit heeft.